

Täysistunto

Tiistai 19.10.2021 klo 14.02—16.25

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tutkimustietovarannosta

Hallituksen esitys HE 177/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Kurvinen.

Keskustelu

14.30 **Tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viime viikolla esittelin ministerikauteni ensimmäisen hallituksen esityksen, ja nyt sitten ropisee näitä muitakin esityksiä täältä tiede- ja kulttuuriministerin sektorilta.

Kysymyksessä tänään on hallituksen esitys laiksi tutkimustietovarannosta. Kysymys on siitä, että rakennetaan parempia puitteita sille, että tutkijat, suuri yleisö, elinkeinoelämä ja media pääsevät paremmin tutkitun tiedon äärelle. Eliikkä vaikka ”varantoja tiedoista” kuulostaa vähän tylsältä, niin isosta, hienosta, tärkeästä asiasta on kysymys. Tiedon siitä, mitä on tutkittu ja kenen toimesta, on tärkeää olla yhdessä paikassa. Tästä siis on kysymys.

Tietovaranto kokoaa yhteen tietoa eri toimijoiden tietojärjestelmistä. Kysymyksessä on valtakunnallinen opetus- ja kulttuuriministeriön ylläpitämä palvelu, joka luo kattavan näkymän suomalaiseen tutkimukseen. Tutkimustietovarantoa voisi kuvata sellaisena vanhan ajan kirjaston kortistona, korttiluettelona, josta sitten pystyy katsomaan, mitä asiaa siellä missäkin kirjassa on. Ja aivan kuten silloin ennen vanhaan, meidän lapsuuden aikaamme, kun ei ollut vielä näitä digihommia, samalla lailla, jos kortistoa ei ole, on mahdotonta löytää tietoa, tai ainakin hyvin työlästä. Tutkimustietovaranto ei sisällä tutkimusaineistoja vaan niin sanottuja metatietoja tutkimuksesta. Näillä tarkoitetaan tutkijan nimeä, organisaatiota, tutkimuksen aiheita, julkaisun tyyppiä ynnä muuta. Tällaista tietoa opetus- ja kulttuuriministeriö on aiemminkin kerännyt ja käyttänyt.

Hallituksen esityksen tavoitteena on mahdollistaa tutkimustietovarannon täysimittainen käyttöönotto ja toiminta ja selkeyttää tutkimustietovarannon tietojen käsittelyn periaatteet. Tämänkin tietopankin osalta otetaan erittäin vakavasti huomioon tietosuoja ja henkilötietojen käsittelyn asiat.

Puhemies! Viittasin aiemminkin suuren yleisön ja median tiedonsaannin tarpeisiin. Tärkeän kokonaisuuden muodostaakin tutkimustietovarannon avoin tietopalvelu. Avoimesta tietopalvelusta kuka tahansa voi hakea vapaasti ja maksutta tutkimustietovarannon avoimia tietoja. Yhteen koottua tietoa on kaikkien toimijoiden tosi helppo hyödyntää erilaisiin tarkoituksiin Suomessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2021 vp

Puhemies! Tutkimustietovarantoa on valmisteltu laajassa yhteistyössä eri tutkimustoi-
mijoiden kanssa, ja tällä esityksellä pitäisi olla tutkijoiden keskuudessa laaja tuki. Tutki-
mustietovarantoon osallistuvien tutkimustoimijoiden joukkoon kuuluu tutkimusta tekeviä,
rahoittavia ja tukevia organisaatioita. Ministeriön lisäksi siihen kuuluvat korkeakoulut, yli-
opistosairaalat, tutkimuslaitokset, Suomen Akatemia, Business Finland ja muut julkiset
tutkimusrahoittajat sekä yksityiset tutkimusta rahoittavat säätiöt. Opetus- ja kulttuurimi-
nisteriö ylläpitää tutkimustietovarantoa ja on rekisterinpitäjä tälle tietovarannolle.

Tutkimustietovarannon kehittäminen tapahtuu olemassa olevien rakenteiden ja järjestel-
mien päälle. Sen kehitys tapahtuu olemassa olevia kehittämisrahoja uudelleen kohdenta-
malla, eli ei siis pitäisi olla lisää budjettivaikutuksia.

Rouva puhemies! Nyt eduskunnan käsiteltäväksi tuleva tutkimustietovarantolaki on tar-
peen, jotta tutkimuksien kattava metatietojen käsittely, tietojen luovuttaminen ja niiden
julkaiseminen ovat mahdollisia tällaisessa palvelussa — vapaassa oikeusvaltiossa täytyy
luonnollisesti olla säädöspohja henkilötietojen käsittelylle. Lakihanke palvelee osaltaan
yhteistä tavoitettamme siitä, että tutkijoiden työ olisi sujuvampaa ja heidän työllään tuotet-
tu tieto palvelisi suomalaista yhteiskuntaa mahdollisimman hyvin. [Mauri Peltokangas:
Erinomainen esittelypuheenvuoro!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Soinikoski.

14.35 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys valtakunnalli-
sesta tutkimustietovarannosta ja sen ylläpitämisestä on kannatettava. Esityksellä ediste-
tään tieteen avoimuutta, vaikuttavuutta ja tutkimusjulkaisuprosessien läpinäkyvyyttä. Tie-
teen avoimuus ja läpinäkyvyys ovat entistäkin tärkeämpiä arvoja aikakaudella, jolloin
disinformaatio ja salaliittoteoriat leviävät sosiaalisessa mediassa kulovalkean tavoin.

Myös monet tiedeyhteisöt ovat kiittäneet esityksestä. Monet yhteisöt ovat kuitenkin
kiinnittäneet huomiota siihen, ettei avoin tutkimustietovaranto saa vaarantaa tutkijoiden
yksityisyyttä. Tämän takia on hyvä, että lakiesitys antaa tutkimustoimijoille oikeuden tie-
tojen luovuttamiseen mutta ei velvoita siihen. Tietosuojan varjeleminen on tärkeätä tutki-
mustiedon väärinkäytön ehkäisemiseksi ja estämiseksi. Etenkin tutkijoihin kohdistuva häi-
rintä ja maalittaminen ovat valitettavasti lisääntyneet sosiaalisen median aikakaudella. Tä-
män takia esityksen jatkokehittämisessä pitää kiinnittää erityistä huomiota tietovarannon
väärinkäytön estämiseen ja ehkäisemiseen, jotta tutkijat voivat kokea tietovarannon turval-
liseksi työskentely- ja viestintäalustaksi.

Arvoisa rouva puhemies! Valtakunnallisen tutkimustietovarannon tavoitteena on vähen-
tää tutkijoiden hallinnollista työtä, kun tutkimustietovarantoa voi hyödyntää esimerkiksi
rahoitushakemuksiin ja rahoituksen raportointiin liittyvissä työtehtävissä. Samalla esitys
tukee hallitusohjelman tavoitetta vahvistaa suomalaisten tutkimus- ja tiedeyhteisöjen kan-
sainvälistä kilpailukykyä ja vetovoimaa, kun tutkimustieto on aikaisempaa helpommin
saatavilla ja tutkijoiden käytettävissä.

Digitaalisten palveluiden lisääntyminen ei kuitenkaan saa vaarantaa fyysisten kirjasto-
jen olemassaoloa, kattavuutta tai laatua. Nyt esitetyssä tietovarannossa ovat ainoastaan
vuoden 2011 jälkeiset tutkimukset ja julkaisut. Tämän ulkopuolelle jää valtava määrä tut-
kimuksia ja julkaisuja, joista useat ovat olemassa ainoastaan painettuina versioina. Kirjas-
toilla on näiden tietojen ylläpitämisessä merkittävä rooli. Digitalisaation seurauksena kir-
jastojen ja henkilökunnan roolia pitäisi uudistuksen myötä ainoastaan vahvistaa, sillä kir-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2021 vp

jastoilla on usein paras osaaminen tietohallintajärjestelmien teknisessä käytössä, ylläpidossa ja kehittämisessä. Kirjastot ovat kansakunnan muisti. Tätä muistia meidän on vaalittava myös digitalisaation edetessä.

Arvoisa rouva puhemies! Tiedon avoimuus ja julkaisuprosessien läpinäkyvyyden vahvistaminen lisäävät kansalaisten luottamusta tutkittuun tietoon, kun tieto on paremmin kaikkien saatavilla. Tutkitun tiedon siirtyminen avoimeksi ei kuitenkaan saa tarkoittaa tutkijoiden maksuttoman työn lisääntymistä. Jo nyt iso osa tutkijoista työskentelee jaksamisensa äärirajoilla. Monet tekevät samaan aikaan tutkimus-, opetus- ja vapaaehtoistyötä niin kansallisissa kuin kansainvälisissä tieteellisissä yhteisöissä. Työtaakka on monilla kestävä. Tutkijoiden kuormittuneen työtilanteen takia meidän on jatkokäsittelyssä varmistettava, että esitys tietovarannosta aidosti vähentää tutkijoiden hallinnollista ja päällekkäistä työtä. Suomalainen tutkimus ei voi nojata tutkijoiden venymiseen äärirajoille, vaan meidän on tehtävä toimia, joilla tutkijat pystyvät keskittymään tärkeimpään: tutkimukseen, [Puhemies koputtaa] opetukseen ja tutkimustiedon jakamiseen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kemppi.

14.38 Hilikka Kemppi kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia arvon ministerille hyvästä ja napakasta esittelystä.

Tässä esityksessä säädetään laki tutkimustietovarannosta. Opetus- ja kulttuuriministeriön tehtävänä olisi ylläpitää valtakunnallista tutkimustietovarantoa, johon talletettaisiin siten tutkimukseen liittyviä tietoja. Tämä on eräänlainen digitaalinen tiedekirjasto, aivan kuten ministeri esittelypuheenvuorossaan esitteli. Näen, että sekä digitaalisuudelle että fyysiselle kirjastolle on tärkeä paikka myös tässä ajassa.

Tiedon arvo tässä ajassa tulee vain kasvamaan. Tiedonjakopolitiikka on yksi tämän ajan merkittävimmistä kysymyksistä, ja se edellyttää avoimuutta. Toki kysymys on myös siitä, kuka omistaa tämän tiedon. Tässä esityksessä rekisterinpitäjäksi valittaisiin opetus- ja kulttuuriministeriö, joka on minusta aika luonteva paikka tämän tiedon omistajuuden kannalta.

Informaatiovyöry, ja tulevaisuudessa ehkä jopa kasvava sellainen, on maailmanlaajuisesti varsin totaalista. Menestyäkseen ihmisten on pystyttävä ajattelemaan itsenäisesti, etsittävä tietoa ja kyettävä tekemään päätöksiä tiedon pohjalta, ja silloin sen tiedon pitää tietenkin olla saatavissa. Me olemme todistaneet tätä myös täällä eduskunnassa esimerkiksi elvytyspaketin tai koronapassin käsittelyssä, kun on ollut ehkä maalittamisen ilmiötä tai informaatiovyöryä vähintäänkin meidän kaikkien sähköpostissa. Tiedolla on valtava merkitys, ja on myös kyse siitä, kuka saa tietoa ja kuka voi levittää sitä. Ihmisten harhauttamisen estämiseksi meidän tulee panostaa parhaiten sivistyspolitiikkaan, ja myös sen takia uskon, että opetus- ja kulttuuriministeriö on erityisen tärkeä taho hallinnoimaan ja pitämään tätä rekisteriä tietovarannosta eli tieteen saavutuksista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toimii siis omistajana ja rekisterinpitäjänä. Tästä tutkimustietovarannon ylläpitämisestä ei säädetä nimenomaisesti missään opetus- ja kulttuuriministeriön toimintaa ja tehtäviä säätelevässä säädöksessä. Siitä huolimatta ajattelen, että tämä on oikea paikka tälle tutkimustietovarannon rekisterinpitäjyydelle.

Tutkimustietovarannon tehtävä on myös palvella. Edustaja Soinikoski kuvaili hyvin, että se vaatii resurssia, aikaa ja johtamista. Ajattelen, että näitä kaikkia tulee löytyä. Myös tutkijoilla on tässä tärkeä rooli. Tieteen ja tiedon avoimuuteen meillä on vielä matkaa Suo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2021 vp

nessa. Se on semmoinen kenttä, jota digitalisaatio ei ole vielä riittävässä määrin saavuttanut, ja uskon, että tämä on oikea askel eteenpäin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäkisalo-Ropponen.

14.41 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Kuten tässä lakiesityksessä todetaan, tutkimustietoa on kansallisesti alettu koota 2010-luvulla pääosin opetus- ja kulttuuriministeriön toimesta eri tietotyyppeihin sisältyviin erillisiin tietovarantoihin, ja nämä erilliset tietovarannot muodostavat nyt perustettavan tutkimustietovarannon rungon. Tutkimustietovarannon avulla kootaan yhteen tutkimuksen metatiedot — eli tiedot olemassa olevasta tiedosta — eri tutkimustoimijoilta ja mahdollistetaan myös niiden hyödyntäminen. Tutkimustietovaranto helpottaa tutkijoiden työtä, lisää tehdyn tutkimuksen näkyvyyttä, vähentää tietojen päällekkäistä keruuta sekä tuottaa tietoa tutkimusjärjestelmän ohjaukseen.

Tavoitteena tulee olla, että päätöksentekomme yhteiskunnan eri tahoilla ja tasoilla perustuu mahdollisimman paljon tutkittuun tietoon. Lisäksi tutkimustiedon pitäisi olla kaikkien kansalaisten helposti saatavilla. Siksi kaikki toimet ja lainsäädäntöhankkeet, jotka edistävät tätä tavoitetta, ovat kyllä kannatettavia. Toki tarvitaan myös entistä enemmän koulutusta siitä, mistä luotettavan tiedon tunnistaa ja mitkä ovat luotettavan tiedon lähteitä. Toivottavasti nämä näkökulmat ovat riittävän selkeästi esillä kaikkien koulujen ja opilaitosten opetussuunnitelmissa.

Nyt perustettavan tutkimustietovarannon avulla on tarkoitus välittää tietoa Suomessa tehtävästä tutkimuksesta. Tämä tukee tieteen vapautta, sillä tieteen vapauteen kuuluu myös oikeus käyttää tieteen ja tutkimuksen tuloksia. Vapaus toteutuu tutkimustietovarannon kautta entistä paremmin, koska se tarjoaa tieteen ja tutkimuksen tulokset ja tietoa tutkimuksista yleisesti saataville.

Tutkimustietovaranto edistää myös tieteellisen, tutkitun tiedon avoimuutta. Tutkimustieto tulee olemaan tutkimustietovarannon verkkosivuston kautta hyödynnettävissä saavutettavassa muodossa. Se parantaa mahdollisuuksia tutkimustiedon hyödyntämiseen ja asiantuntijoiden löytämiseen eri toimijatahojen tarpeisiin. Esitys mahdollistaa myös tutkijoiden monipuolisemman meritoitumisen näkyväksi tekemisen. Tutkimustietovarannossa tietoja voidaan myös yhdistää toisiinsa ja niitä voidaan muokata laadun ja hyödynnettävyyden parantamiseksi.

Arvoisa puhemies! Toki tärkeä uudistuksen tuoma hyöty on myös se, että erilaisiin hallinnollisiin prosesseihin kuluva aika vähenee, koska tietoja ei tarvitse erikseen tallentaa eri järjestelmiin, kuten tällä hetkellä tehdään. Näinä niukkojen resurssien aikoina on myönteistä, jos ja kun saadaan hallinnollista työtä vähennettyä järkevällä tavalla. Kaiken kaikkiaan hyvä lakiesitys.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kinnunen.

14.43 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministeri Kurviselle selkeästä esittelystä.

Internet on muuttanut maailmaa. Yksi suuri muutos koskettaa tiedon käsittelyä, säilöntää ja etsimistä. Internet mahdollistaa nykyisin lähes tiedon kuin tiedon saamisen käyttöön omalta laitteelta. Järjestelmät ovat kehittyneet palvelemaan niin tiedettä kuin kansalaisia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2021 vp

On tultu kauas niistä ajoista, kun tutkimuksellista tietoa saadakseen piti tutkia tarkoin kirjastojen korttiluetteloita.

Arvoisa puhemies! Kokonaiskuvan muodostaminen suomalaisesta tutkimusjärjestelmästä on kuitenkin ollut hankalaa. Tutkimuksen niin sanottuja metatietoja on kerätty Suomessa 2010-luvun alusta lähtien. Metatiedolla tarkoitetaan tietoa, joka kuvailee tietoa tai vaikkapa tiedostoa. Samaa tietoa on kerätty ja tallennettu eri muodoissa useisiin eri järjestelmiin. Tieto ei ole kulkenut automaattisesti tutkimusten tekijöiden välillä. Tutkittua tietoa ei ole ollut riittävästi saatavissa. Liikkeellä on ollut myös virheellistä tietoa. Internetin tuomia digitaalisia mahdollisuuksia ei ole hyödynnetty kokonaisvaltaisesti. Tutkimuksen metatietojen sirpaleisuus ei ole edistänyt tieteen avoimuutta. Lisäksi se on aiheuttanut lisätoita niin tutkijoille kuin tutkimusorganisaatioille ja tutkimuksen rahoittajille.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta tutkimustietovarannosta on järkevä. Teknologian suomat resurssit otetaan kunnolla käyttöön. Tietoa kootaan yhteen paikkaan. Yhteiskäyttöisten tietovirtojen ansiosta tiedot tarvitsee syöttää järjestelmiin vain kerran, ja sitäkin voi automatisoida. Tiedon hallinta ja raportointi sujuvoituvat. Kun tutkimusten kuvailu- ja sisältötiedot ovat yhteisessä palvelussa, aikaa ja vaivaa säästyy. Samalla Suomessa tehty tutkimus pääsee paremmin esiin ja käyttöön. Tämä lisää tutkitun tiedon ymmärrettävyyttä ja hyväksyttävyyttä. Arvion mukaan myös luottamus tieteeseen kasvaa. Päätöksentekomme voi perustua entistä paremmin tutkittuun tietoon. Eli tämä kaikki palvelee tutkijoita, tutkimusalan toimijoita, mediaa, päättäjiä, kansalaisia, suurta yleisöä — kaikki voittavat.

Arvoisa puhemies! Tarvitsemme uudistuksia, jotka tehostavat toimintaamme. Tämä on hyvä esimerkki sellaisesta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kärnä.

14.47 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kuten näissä kaikissa puheenvuoroissa on tullut esille, valtakunnallinen avoin tutkimustietovaranto on erittäin kannatettava asia. Ministeri Kurvisella on kyllä valtava vastuu. Tiede on kautta aikojen ollut lepattava liekki pimeässä, ja tätä liekkiä täytyy meidän kaikkien mutta erityisesti ministeri Kurvisen varjella, ja sen tämä esitys kyllä toden totta tekee.

Kuten edustaja Soinikoski hyvässä puheenvuorossaan totesi, tämä tietovaranto on tärkeä myös erilaisten salaliittoteorioiden ja pseudotieteen kumoamiseksi. Kuulin viikonloppuna järkyttävän tarinan: eri puolilla Suomea niin sanotut rokote-kriittiset kieltäytyvät verensiirroista operaatioiden yhteydessä, koska pelkäävät luovutetun veren olevan saastunutta. On erittäin valitettavaa, että tällaisia uskomattomia väitteitä levitetään internetissä eri sosiaalisen median kanavissa mutta valitettavasti myös osaltaan tässä salissa — siitä olen todella pettynyt.

Tämä tutkimustietovaranto helpottaa myös tutkijan etätyöskentelyä, ja olisinkin kysynyt ministeri Kurviselta: onko tällä esityksellä teidän arvionne mukaan vaikutuksia tutkijoiden etätyöhön, ja tuoko tämä tiedettä lähemmäs maaseutua?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Honkonen.

14.48 Petri Honkonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin olemme tässä kuulleet, tämä esitys on erittäin kannatettava, kylläkin luonteeltaan varsin hallinnollinen eikä nyt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2021 vp

varsinaisesti mitään sellaista, mikä tupailloissa tai muissakaan tilaisuuksissa erityisesti sytyttäisi, mutta sitäkin tärkeämpi se on, kun ajatellaan tutkijan arjen työtä ja sitä tutkijan uran kehitystä ja eri vaihteita.

Nyt jos mietitään esimerkiksi nuoren tutkijan urakehitystä ja urapolkua, niin siinähan tietyt rahoituksen epävarmuus ja rahoituksen saaminen, siihen liittyvä jatkuva rahoituksen hakeminen sille omalle tutkimustyölle, kun ei ole vielä virkaa ja tietyt sen jälkeenkin, on jatkuvaa ja erittäin työllistävää ajatellen sitä tutkijan arkea. Tämä esitys tuo siihen osaltaan helpotusta ja varmasti sujuvoittaa monella tapaa sitä arjen työtä meidän tutkimuslaitoksissa ja korkeakouluissa.

Nyt jos katsotaan vielä yksityiskohtaisemmin tätä esitystä, niin tämä niin sanottu tutkijan profiilipalvelu on varmasti keskeinen osa tätä esitystä. Tämä niin sanottu profiilipalvelu muodostaa tällaisen tietovarannon, mutta se on kuitenkin tutkijoille keino verkostoitua kautta maan ja tuoda tutkimusta, jota eri tutkimuslaitoksissa tehdään, lähemmäksi toisiaan ja parantaa sen kautta yhteistyötä.

Yhtä kaikki, esitys on erittäin huolellisesti valmisteltu ja oikeinkin kannatettava.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Reijonen.

14.50 Minna Reijonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme tutkimustiedon varantoa. Jos miettii, niin tutkimus on hirveän tärkeää, ja on tärkeää, miten sitä tietoa kerätään ja säilötään ja miten sitä tietoa käytetään ja onko tieto myös myytävissä vaikka ulkomaille ja onko se järkevää. Tietosuoja on tärkeä huomioida, mutta sitten myös kun tätä tietoa kerätään, on tärkeää huomioida se käytettävyyttä myös jatkossa. Joskus on käynyt niin, että tietoa kerätty ja säilötty ja sitten se ei tulevaisuudessa ole välttämättä ollut luettavissakaan. Vuosikymmeniksin eteenpäin on tärkeää huomioida tällaiset asiat. On tärkeää, että se on avointa ja yleensä järkevää. Järkeviä asioita on järkevää kerätä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindén.

14.51 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Ensin ajattelin, että tästä syntyy aika teoreettinen keskustelu, mutta sehän sai hetimitäin aika lennokkaitakin piirteitä. Ministeri teki parhaansa konkretisoidakseen tätä asiaa, tehdäkseen tätä ymmärrettäväksi. Täytyy sanoa suoraan, että tämä ei ole ihan helposti omaksuttava asia, eli mitä ollaan oikeasti tekemässä? Oman puheenvuoroni pyysin oikeastaan sen takia, jos voisin yksittäisellä esimerkillä havainnollistaa sitä.

Tuossa hallituksen esityksen perusteluissahan viitataan siihen, että meillä on tällä hetkellä rajattuja tutkimusrekistereitä. Lääketiedehän on yksi niistä tieteenaloista, jotka ovat kaikkein kansainvälisimpiä. Muutamia vuosia sitten tehtiin niin, että Helsingissä Meilahden kampusalueella olevat toimijat muodostivat yhdessä AMCH:n, Academic Medical Center Helsinki, joka oli yleisnimi hyvin monelle toimijalle. Siellä on tietenkin yliopistollinen sairaala merkittävimpana, sitten lääketieteellinen tiedekunta, mutta kymmeniä muita tutkimuslaitoksia löytyy itse asiassa aika kompaktilta alueelta. Ruvettiin julkaisemaan keran päivässä, siis aivan online, viimeisintä tutkimustietoa, ja täytyy sanoa, että itseänikin hämmästytti se, että joka ainoa päivä tulee kymmenen uutta lääketieteellistä tutkimusta tältä alueelta, Helsingin lääketiedekeskukselta. Niitä tulee — koska ei kuitenkaan ihan joka viikonlopun päivä tule — vuodessa hieman yli 2 000, ja niinpä tämä AMCH on yksi Eu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2021 vp

roopan johtavia lääketieteellisiä tutkimuskonsortioita, ihan täysin verrattavissa Karoliiniin instituuttiin Tukholmassa ja vastaaviin moniin huippuyksiköihin Euroopassa ja muuallakin maailmassa.

Ja nyt tietysti puhun vain esimerkinomaisesti yhdestä tieteenalasta, joka toki on kansainvälisimpiä kaikista. Siinä mielessä tässä tehdään merkittäviä edellytyksiä tiedon helpomalle käytettävyydelle, aivan kuten täällä kollegat ovat puheenvuoroissaan ottaneet esille, mutta halusin käyttää puheenvuoron siksi, että jollakin tavalla itse voisin konkretisoida tätä asiaa: Kymmenen uutta tieteellistä tutkimusta joka ainoa päivä. Se on mittava saavutus, ja se on vain pisara siitä kokonaisuudesta, mitä koko Suomessa kuitenkin tuotetaan, saati koko maailmassa. — Kiitoksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kivisaari.

14.53 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Asia on erittäin hyvä ja tarpeellinen — kuten olemme useista puheenvuoroista kuulleet — niin tutkijoiden, elinkeinoelämän kuin mediankin kannalta. Ilman muuta tämä palvelee tieteen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.

Ymmärrän näin kuluttajan näkökulmasta, että tavallisin virhe tutkimustiedon haussa on usein ehkä tällainen niin sanottu kirsikanpoiminta, jolla etsitään tukea omalle käsitykselle, eikä tieto välttämättä näyttyä kokonaisuutena. Ymmärtääkseni myös tämä tutkimustietovaranto antaa enemmän tilaa tieteen ja tiedon kokonaisuudelle.

Mutta, puhemies, tähän lakiuudistukseen liittyy myös tutkijan profiilipalvelu, jonka avulla tutkijoilla on mahdollisuus rakentaa itsestään kuva asiantuntijana. Tutkijalle siis luodaan mahdollisuus saada näkyvyyttä tutkimukselleen ja apua uran etenemiselle. Kysyisinkin ministeri Kurviselta: miten te näette tämän edistävän nimenomaan nuorten tutkijoiden kehitystä ja uraa?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Autto.

14.55 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Ehkä tosiaan liian harvoin oppositioinkin antaa hallitukselle kiitosta, joten varmasti nyt ministeri Kurvista on syytä kiittää niin hyvästä lakiesityksestä kuin myös jämäkästä esittelystä täällä eduskunnan edessä, ja ministeri Kurvinenhan on viime aikoina esiintynyt edukseen toki muutenkin.

Mutta tämä tutkimustietovaranto on hyödyllinen asia, ja ehdottomasti opetus- ja kulttuuriministeriö on oikea taho tätä tietovarantoa hallinnoimaan. Ja varmasti tämä ulottuvuus, mitä kohta ministeri ehkä tarkemminkin vielä kuvailee ja mikä liittyy tähän edustaja Kivisaaren erittäin tärkeään kysymykseen — miten nuoret tutkijat voivat hyötyä tästä, että heille avautuu mahdollisuus päästä tiedon lähteille ja verkostoitua kollegoihinsa, jotka samojen aihepiirien äärellä tutkimusta tekevät — on ehdottomasti asia, joka varmasti palvelee Suomen kansallista intressiä ja toisaalta palvelee koko kansainvälistä tiedeyhteisöä, ja itse taas hyödynemme siitä, että olemme vahvasti yhteyksissä kansainväliseen tiedeyhteisöön.

Elikkä tämä on erittäin hyvä esitys ministeri Kurviselta, ja varmasti valiokunnat asiallisesti asiaa käsittelevät, ja uskon, että myös vastuullinen oppositio tätä tukee.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Kurvinen, 2 minuuttia. [Antti Kurvinen: Paikalta vai pöntöstä?] — Sopii myös paikalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2021 vp

14.56 Tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen: Arvoisa rouva puhemies! Kiitän eduskuntaa erittäin hyvästä lähetekeskustelusta ja monipuolisesta asian käsittelystä. On aina mieluisaa ministerille ja myös niille lain valmistelijoille, jotka ovat tämän kanssa tehneet töitä, että kansanedustajilla on kiinnostusta, ja tässä tulee hyviä eväitä sitten valiokuntakäsittelyyn.

Tuli mieleen, kun tuota keskustelua kuuntelin, että monesti vain on niin, että yksinkertaiset asiat ovat kaikista parhaimpia ja nerokkaimpia. Tässä on kysymys hyvin yksinkertaisesta asiasta loppujen lopuksi — kootaan eri tietokannoista yhteen tiedot, kuka on tutkinut mitäkin ja missä paikassa — mutta tällä on todella isoja mahdollisuuksia. Sanoisin, että tämä on hyvä alusta hirveän moneen asiaan.

Kansanedustaja Mikko Kärnä kysyi, miten tämä auttaa maaseutua ja auttaako tämä tutkijoiden etätöitä ja tutkijoita maaseudulla. Oma käsitykseni on, että tutkijan työ on ollut hyvin paikkariippumatonta jo hyvin pitkään, ja varmasti se paikkariippumattomuus on vain vahvistunut entisestään digitaalisten mahdollisuuksien myötä. Ehkä nimenomaan se tieteen tuominen maaseudulle lähemmäksi kyllä tässä on mukana, niin että nyt kotikoneella on helppo jokaisen maaseudulla ja miksei kaupungissakin katsoa, kuka on mitäkin tutkinut, ja sillä tavalla taatusti tutkittu tieto, tieteellinen tieto, tulee suurta yleisöä lähemmäksi.

Sitten täällä nostettiin minusta todella osuvasti ja perustellusti esille nuorten tutkijoiden asema ja heidän asiantuntemuksensa kehitys ja heidän tieteellinen kehityksensä tämän myötä, ja jossain määrin myös sosiaalinenkin puoli — sitä ei nyt käsitellä, en siihen mene. Se auttaa juuri samassa, missä se auttaa varmasti jokaista opinnäytetyötäkin tekävää: jokainen meistä, joka on tehnyt gradun tai jonkun muun opinnäytetyön, on varmasti tuskailut sen kanssa, että kukahan olisi kirjoittanut tästä minun aiheestani, ja nyt tämän kautta voi sitä tietoa paikallistaa. Taatusti myös verkostoitumismahdollisuuksia tulee.

Tämä on yksinkertaisuudessaan nerokas alusta suurelle kehitykselle [Puhemies koputtaa] ja tietojen tuomiselle lähemmäksi suurta yleisöä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.